

Arbeidsmarkedsundersøkelse 2013

Arkitektur

Arkitektur- og designhøgskolen i Oslo
The Oslo School of Architecture and Design

Innhold

1. Innledning	s. 1
2. Om AHO	s. 2
3. Kandidatenes kompetanse	s. 4
4. Viktigste kompetanse for nyutdannet kandidat	s. 8

1. Innledning

Formålet med AHO's arbeidsmarkedsundersøkelse er å lære om hvordan AHO oppfattes i arbeidslivet som venter AHO's kandidater etter endt utdanning, og måle resultater fra kandidatundersøkelser opp mot arbeidsmarkedets vurderinger av kandidatenes kompetanse og ferdigheter. Forhåpentligvis kan resultatene informere diskusjoner rundt utvikling av studieprogram, profileringsarbeid og gi en pekepinn på hvor AHO står i forhold til målsettingene i Strategi 2020.

I behandlingen av resultatene er tilbakemeldingene filtrert etter antall ansatte i virksomheten, om virksomheten har ansatte med utdanning fra AHO, og om ansatte i virksomheten har en forbindelse til AHO i dag (brukes som sensor, gjesteforeleser, undervisning, ekstern sensor...), for å avdekke mulige variasjoner mellom ulike kategorier respondenter. Alle respondentene (N=70) er bedt om å besvare spørsmålene om AHO som gjengis i kapittel 2, samt spørsmål om hva som er den viktigste kompetansen for nyutdannede kandidater (kapittel 4). Kun de som har AHO-ansatte i virksomheten (N=50) har besvart spørsmål om kandidatenes kompetanse (kapittel 3).

Undersøkelsen er publisert til NAL's medlemsliste i perioden 21.05-10.06-2013. Undersøkelsen har mottatt færre svar enn ønsket. Det er likevel mulig å peke på noen tendenser i resultatene.

Det er en gjennomgående tendens at AHO's akademiske profil, og kandidatenes kompetanse, vurderes som sterkere innen analyse, konseptutvikling og formgivning enn profesjonskunnskap og tekniske ferdigheter. Disse resultatene er relativt like de fra Kandidatundersøkelsen 2010. Forskjellen denne gangen er at de er uttrykt av aktører i arbeidsmarkedet, og at disse betegner "mangler" innen tekniske ferdigheter som mer alvorlig enn generell profesjonskunnskap ("drift av arkitektkontor"). Funnene er basert både på respondentenes vurderinger av konkrete påstander om kandidatenes kompetanseprofil (for eksempel diagram 4 og 5) og åpne svar respondentene har gitt før de ble presentert for nevnte påstander (for eksempel diagram 1 og 3).

Tilbakemeldingene angående teknisk kunnskap og profesjonskunnskap på skalaen 1-6 har både topper og bunner, men en konsentrasjon rundt verdiene 2, 3 og 4. Sett i sammenheng med AHOs opptaksprosedyre med vekt på kreative opptaksprøver fremfor karaktersnitt fra videregående, akademisk profil og undervisningskultur ved AHO, og observasjoner gjennom studiene om kompetanse og interesse for tekniske kurs (for eksempel materialteknologi) er disse resultatene ikke overraskende.

Resultatene speiler mangfoldet i AHOs studentgrunnlag, som omfatter grupper av studenter som er typisk sterke og typisk svakere innen teknisk kunnskap, og en konsentrasjon av studenter som klarer seg greit i disse fagene men ikke utviser en spesiell interesse og kompetanse. Studentenes kompetanseprofil preges også av en undervisningskultur som vektlegger kreativitet, utforskning og stimuli til faglig entusiasme.

AHO er glade for de positive tilbakemeldingene om kandidatenes grundige arkitektfaglige kompetanse og styrke innen kreativitet, analyse, konseptutvikling og formgivning. Det er også positivt at evne til tverrfaglig samarbeid og kompetanse på relevant programvare vurderes høyt.

AHO mener videre at resultatene ikke bør tolkes dit hen at AHO's kandidater er utpreget lavt kvalifisert innen tekniske ferdigheter og profesjonskunnskap. Disse faktorene i kandidatens kompetanseprofil vurderes som *relativt sett* svakere opp mot kreativitet, analyse, konseptutvikling og formgivning. Resultatene gjenspeiler også arbeidsmarkedets oppfatning av AHO's akademiske profil som fokusert på kreativitet og formgivning.

Noen funn oppsummert:

AHO har et generelt godt omdømme i det norske arbeidsmarkedet for arkitekter. Virksomhetene mener AHO i høy grad at en mastergrad fra AHO er et kvalitetsstempel innen fagfeltet.

AHO er mest kjent for arkitekturstudiet, og mindre kjent som forskningsinstitusjon og laboratorium for nye ideer (evne til å forutse fremtidens behov).

AHO er kjent som en institusjon som vektlegger analyse, konseptutvikling og formgivning foran teknikk og profesjonskunnskap i utdanningen. Dette sammenfaller med vurderingen av kandidatens kompetanse og ferdigheter.

Nyutdannede AHO-kandidater mangler litt på å kunne fungere umiddelbart i en arbeidssituasjon. Utdypende tilbakemeldinger om dette belyser problemstillinger knyttet til utdanningens rolle. Mange mener det viktigste er å skape engasjement for faget, noe AHO lykkes godt med – profesjonskunnskap kan best tilegnes gjennom praksis.

Grundig arkitektfaglig kompetanse og forståelse for arkitektyrkets kompleksitet vurderes som viktigste kompetanse for nyutdannede kandidater. Skal AHO hente et råd fra respondentene vil det være å fortsette å skape entusiasme for faget, styrke undervisningen innen byggtekniske ferdigheter, og forberede kandidatene på at de møter en nye krav til effektivitet og realisme i prosjekter i arbeidslivet etter studiene.

2. Om AHO

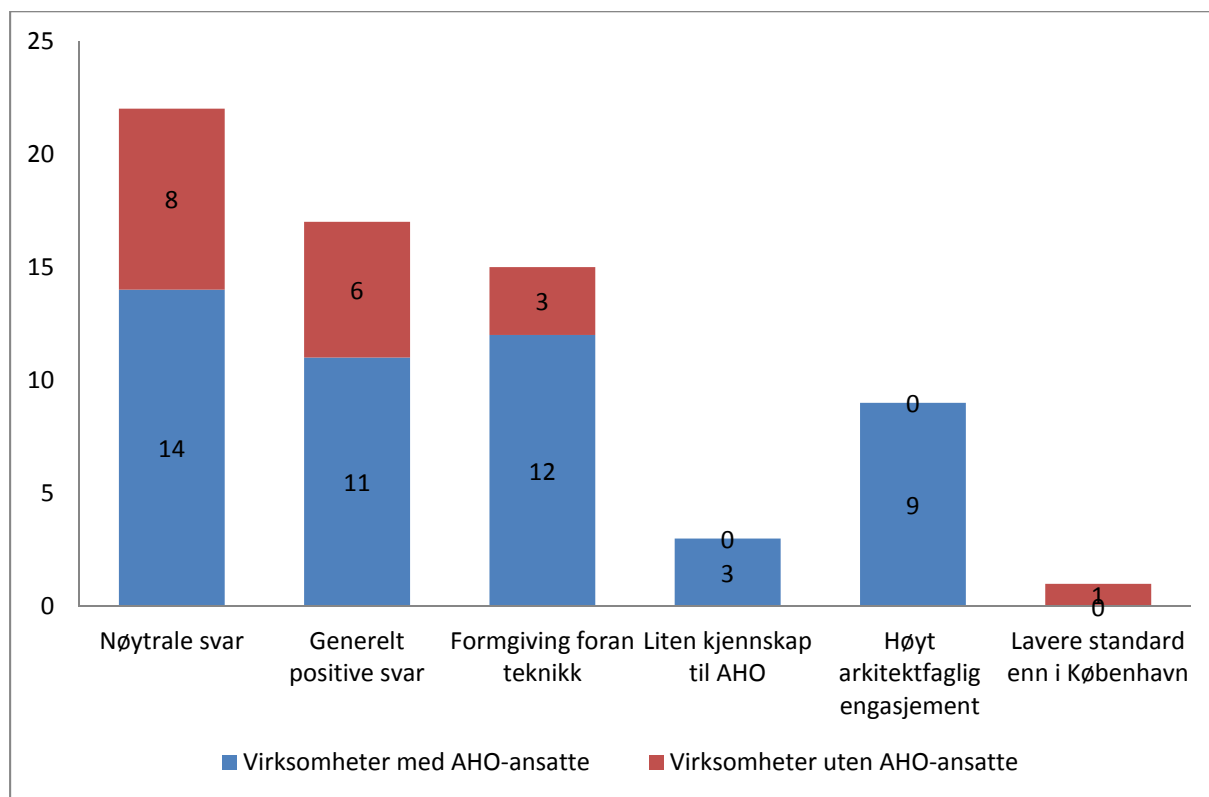
Alle respondentene ble stilt det åpne spørsmålet "Hva forbinder du med AHO?" Svarene er gruppert i kategorier som vist i diagrammet under, og fordelt på virksomheter med AHO-ansatte i staben (43 svar) og virksomheter uten AHO-ansatte i staben (16 svar). Noen svar gir "treff" i flere kategorier.

Nøytrale svar er for eksempel "Arkitektutdanning". Generelt positive svar er for eksempel "arkitektutdanning av høy kvalitet")

Høyt arkitekturfaglig engasjement omfatter både lærernes rolle overfor studenter, og AHO's rolle i det norske fagmiljøet,

Formgiving foran teknikk er en forkortet versjon av Arkitektutdanning med mer fokus på analyse/konseptutvikling formgiving enn teknikk/forskrifter/livet etter utdannelsen

Diagram 1 Hva forbinder du med AHO? (N=70)

Grafene viser antall svar i hver kategori.

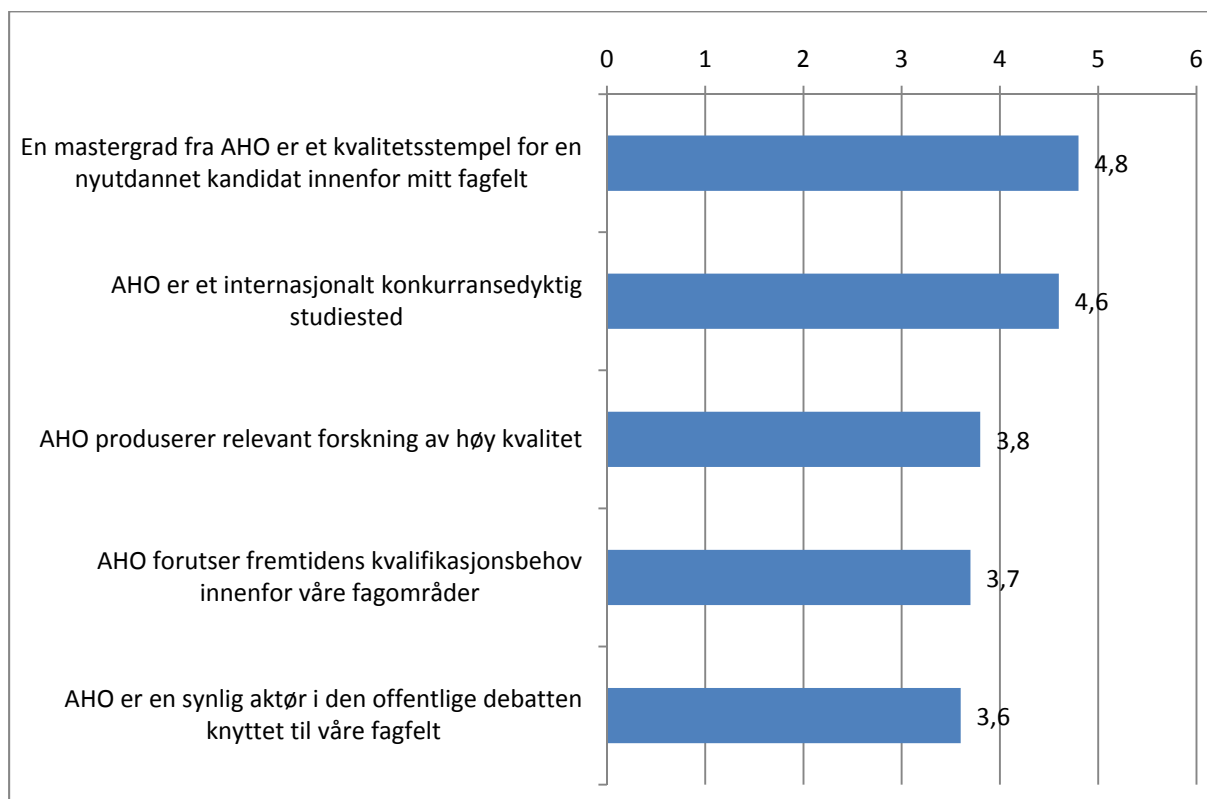
Blant dem som har gitt "ladede svar" kommer det frem gjennomgående positive assosiasjoner til AHO. Kun ett av svarene er eksplisitt negativt om AHO.

Spørsmålet er stilt før respondentene ble introdusert for vurderingskriteriene i diagram 2 og 4. Assosiasjonene oppsummert som "formgiving foran teknikk" og "høyt arkitektfaglig engasjement" trekkes frem uten noen form for oppfordring.

Respondenter fra virksomheter med AHO-utdannede ansatte, og ansatte med en forbindelse til AHO i dag trekker frem assosiasjonen til utdanning med fokus på formgiving og høyt arkitektfaglig engasjement i sterkere grad enn andre.

Diagram 2: Om AHO (N=70)

Påstandene er vurdert på en skala fra 1-6, der 1=svært uenig og 6= svært enig).

De to første spørsmålene i diagrammet får svært gode tall. AHO har et godt omdømme som internasjonalt konkurransedyktig studiested, og vurderes som en institusjon som leverer varene innen arkitekturutdanning.

AHO er i større grad kjent for arkitekturstudiet enn som forskningsinstitusjon eller laboratorium for fremtidige kvalifikasjonsbehov i profesjonen.

Påstandene om mastergrad fra AHO som kvalitetsstempel, og AHO som internasjonalt konkurransedyktig studiested får noe høyere score av virksomheter med ansatte som har forbindelse til AHO i dag, i form av at de brukes i undervisningen, som gjesteforelesere, diplomsensorer eller lignende.

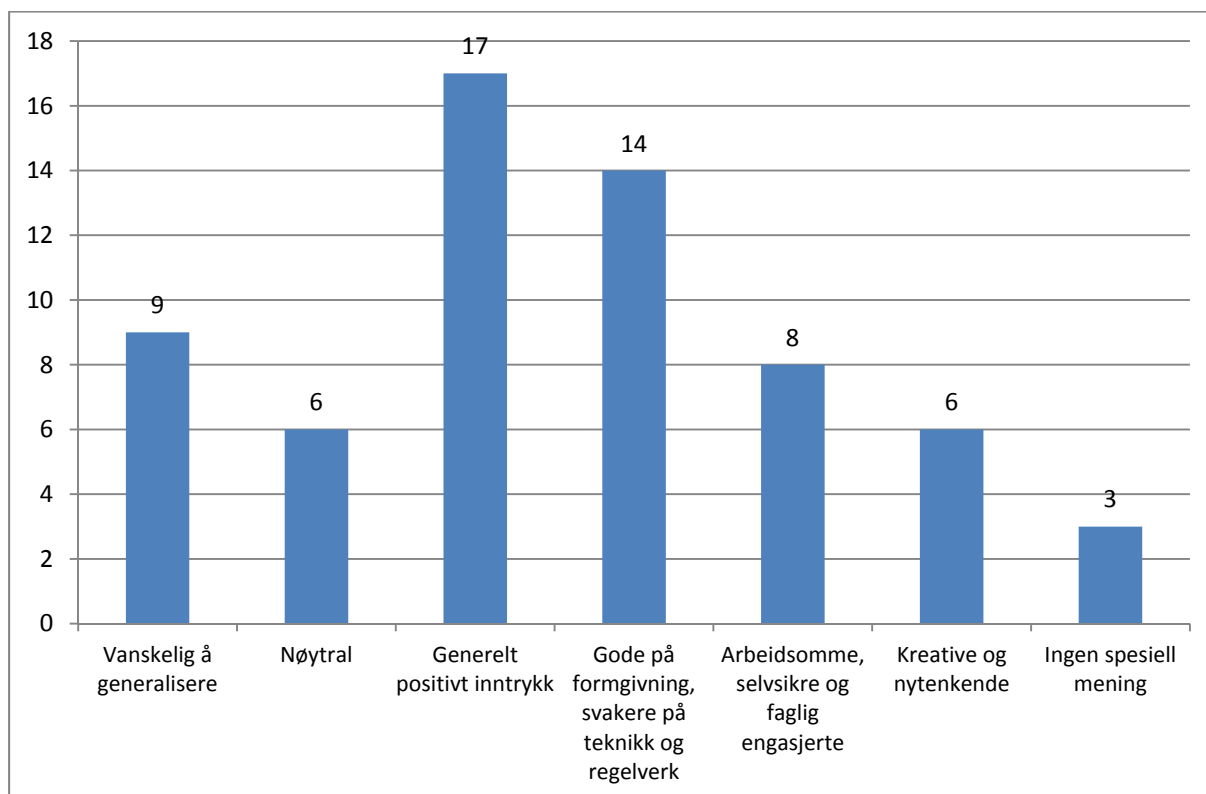
3. Kandidatenes kompetanse

Respondentene fikk følgende åpne spørsmål: *Tenk på kandidatene du kjenner som er utdannet fra AHO. Hvordan vil du karakterisere deres kompetanse?*

Spørsmålet er stilt før respondentene ble introdusert for vurderingskriteriene i diagram 2 og 4. Svarene er gruppert i kategorier som vist i diagrammet under. Noen respondenter har gitt svar som gir treff i flere kategorier

Diagram 3

Utvalg: alle som har AHO-ansatte i virksomheten. (N=50)

Respondentene til kategorien *vanskelig å generalisere* oppgir at kompetanse varierer ut fra kandidatens interessefelt, erfaring fra arbeidsliv under utdanning og hva slags fordypninger studentene har valgt i løpet av studiet.

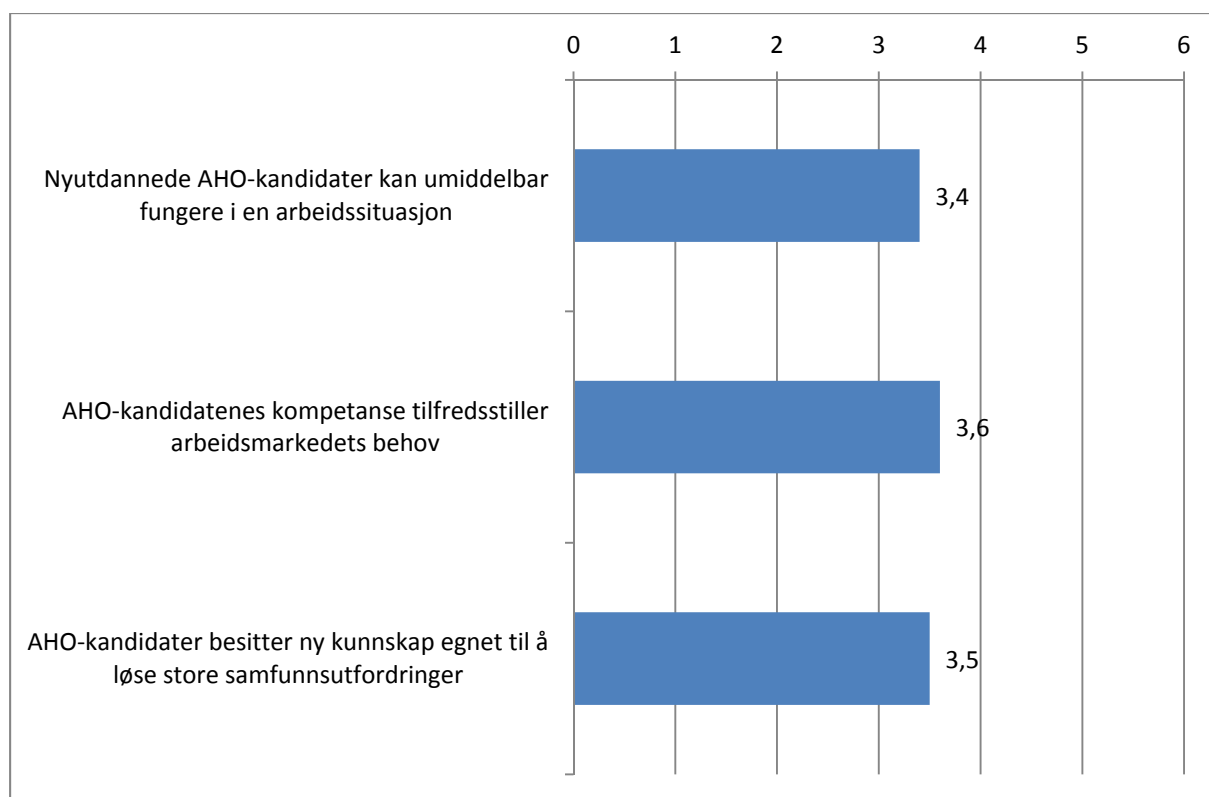
Nøytrale svar dekker oppfatninger om at AHO's kandidater er som nyutdannede arkitekter flest, og ikke skiller seg ut fra ansatte med andre utdanningsbakgrunner.

Generelt positivt inntrykk omfatter ikke-spesifikke positive svar som "god", "rimelig bra" eller "solid faglig plattform"

Diagram 4 Kandidatenes kompetanse

Utvalg: alle som har AHO-ansatte i virksomheten. (N=50)

Påstandene er vurdert på en skala fra 1-6, der 1=svært uenig og 6= svært enig).

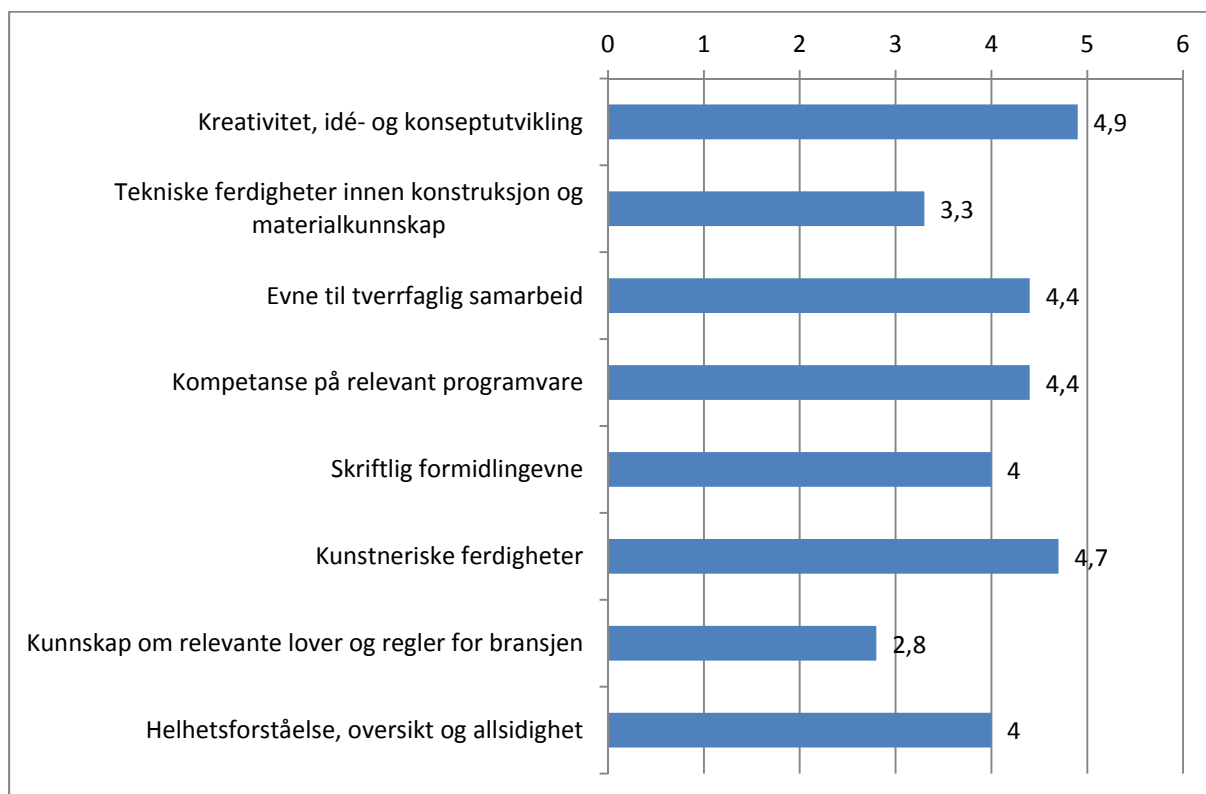
Virksomheter med ansatte som har en forbindelse til AHO i dag gir en noe mer positiv vurdering av kandidatenes evne til å umiddelbart fungere i en arbeidssituasjon.

Virksomheter med mer enn 10 ansatte vurderer kandidatenes evne til å fungere umiddelbart i en arbeidssituasjon noe lavere enn gjennomsnittet.

Diagram 5 I hvilken grad besitter AHO-kandidatene tilfredsstillende ferdigheter innen følgende områder?

Utvalg: alle som har AHO-ansatte i virksomheten. (N=50)

Ferdighetene er vurdert på en skala fra 1-6, der 1= i svært liten grad og 6 i svært høy grad.

Kategoriene *kreativitet*, *kunstneriske ferdigheter* og *helhetsforståelse* får gode resultater. Det er også verdt å merke seg at de viktige profesjonsfaktorene *kompetanse på relevant programvare* og *evne til tverrfaglig samarbeid* får såpass god gjennomsnittsscore som 4,4. *Tekniske ferdigheter* og *kunnskap om relevante lover og regler for bransjen* scorer lavest. Dette utdypes i avsnittet under.

Mangler

Respondentene fikk følgende åpne spørsmål: *Hvilke konkrete kvaliteter du opplever at AHO-kandidatene mangler for å fungere godt innenfor sine fagfelt?* (N=50)

Svarene gitt under dette spørsmålet er gjennomgående balanserte ("bra, men..."). Det som trekkes frem er mangelfull byggteknisk kunnskap og mangelfull profesjonskunnskap.

Byggteknisk kunnskap omfatter konstruksjon og materialer, BIM/Revit, DAK-kompetanse.

Profesjonskunnskap omfatter:

- kunnskap om teknisk forskrift, og andre lover og regler som regulerer byggeprosjekter

- Kunnskap om drift og administrasjon av et arkitektkontor
- Kunnskap om fullstendig gjennomføring av et byggeprosjekt – fra idé/tegning til faktisk bygging, innenfor en økonomisk forsvarlig tidsramme.
- Evne til å kommunisere med andre aktører enn arkitekter (byggheier, entreprenører, myndigheter, investorer)

Noen foreslår at studentene burde vært gjennom minst ett gjennomtegningsprosjekt i løpet av studietiden for å få kjennskap til krav om effektivitet og gjennomførbarhet (byggbarhet) i byggebransjen. Et praksisnært prosjekt kan lære studentene å "lage tegninger det går an å bygge etter".

Flere vektlegger at kunnskap om lov- og regelverk for byggesaker og kunnskap om drift av arkitektkontor er ferdigheter som relativt lett kan tilegnes tidlig i yrkeskarrieren. Manglende profesjonskunnskap betraktes dermed som mindre viktig enn manglende ferdigheter innen konstruksjon og materialer.

Det gis også uttrykk for at det er riktig å bruke studiet til å skape faglig nysgjerrighet. Mange av respondentene formidler likevel et råd om at studentene i hvert fall bør være forberedt på at det er innenfor rammene av en alminnelig byggeprosess de gode ideene skal kjempes fram, (til forskjell fra en trygg tegnesal med felles referanseramme). En ting er å tegne fine hus, det er en stor kunst å få dem bygget. Forståelse av prosessene i arbeidslivet er viktig

4 Viktigste kompetanse for nyutdannet kandidat

Alle respondentene fikk følgende åpne spørsmål: *Hva anser du som den viktigste nye kompetansen en nyutdannet kandidat innenfor ditt fagfelt kan tilby dagens arbeidsmarked? (N=70)*

Tilbakemeldingene deler seg hovedsakelig i idealistisk og realistisk orienterte svar.

Den **idealistiske orienteringen** fremhever behov for engasjement, pågangsmot, evne og vilje til å gå nye veier, og til å mene noe om og ville endre utfordringer i dagens samfunn. Mange arbeidsgivere ønsker nyutdannede kandidater som kommer inn som et friskt pust i prosjekteringsdiskusjonene, med en modig, åpen og spørrende holdning.

Spesielt fremheves kunnskap om passivhus, energieffektivitet og bærekraft som viktig for nye arkitekters bidrag til å løse miljøutfordringer. Noen ønsker også at nyutdannede kandidater skal kunne formidle oppdatert kunnskap på trender nasjonalt og internasjonalt, også innen produksjonsmåter innen prosjektering og presentasjon til kolleger på arbeidsplassen.

Den **realistiske orienteringen** fremhever behov for kunnskap om det som styrer hverdagen til en arkitekt.

- Programvare
- Material og detaljeringskunnskap
- Evne til å finne frem i forskrifter og anvisninger
- Evne til tverrfaglig samarbeid i arbeidslivet
- Strukturering av arbeidsmetodene gjennom hele prosessen fra idé til bygging for gjennomslagskraft og gjennomføringsevne.

Mange av respondentene vektlegger behov for å mestre faktorer under begge orienteringene. Arkitekten må basere kreativitet og nytenkning på gode basiskunnskaper i faget, relevante prosjekteringsredskaper bygningsteknisk innsikt og kunnskap om byggeprosessen.

Forståelsen av at arkitektfaget, og –yrket, er mangefasettert, og at grundig arkitektfaglig kompetanse med forståelse for fagets kompleksitet er det viktigste for kandidatenes utviklingspotensial i arbeidslivet, fremstår som et viktig premiss for «diskusjonen».